

บรรณานุกรม

- บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
๒๕๒๑.
- พรพิลาศ เรืองโชติวิทย์. ประโยครับในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาค
วิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.
- อรรถย เดชธำรง. หน้าที่ของคำ "ให้" ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนก
ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- Anderson, John M. The Grammar of Case Towards a Localist Theory.
Cambridge University Press, 1971.
- Chafe, Wallace L. Meaning and the Structure of Language. Chicago
and London: University of Chicago Press, 1970.
- Chomsky, Noam. Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge,
Massachusetts: MIT Press, 1965.
- Fillmore, Charles J. "Types of Lexical Information." In Semantics,
p. 376. Edited by Danny D. Steinberg and Leon A. Jakobovits.
London: Cambridge University Press, 1971.
- Halliday, M.A.K. "Notes on Transitivity and Theme in English:
Part I." Journal of Linguistics. Vol. 3 (1967): 37-81.
- McCawley, J.D. "Lexical Insertion in a Transformational Grammar
Without Deep Structure." Papers from the fourth regional
meeting of Chicago Linguistic Society, 1968: 71-80.

Shibatani, Masayoshi. "The Grammar of Causative Construction: A
Conspectus" Syntax and Semantics: The Grammar of Causative
Constructions 6. New York: Academic Press, 1976. 1-39.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. แบบทดสอบคำกริยาการริตที่ปรากฏในประโยคซับซ้อน และ
ข้อสรุปจากแบบทดสอบ

ภาคผนวก ข. ตัวอย่างคำกริยาการริตที่เกิดในประโยคความเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบ

ต่อไปนี้เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการทดสอบว่าคำกริยาการริตที่เกิดในโครงสร้างประโยคซับซ้อน "ทำ" "ให้" และ "ทำให้" จะมีประธานและกรรมที่มีอรรถลักษณะอย่างไร และคำกริยาที่อยู่ในประโยคชั้นแสดงลักษณะอะไร แบบทดสอบนี้ใช้ทดสอบหลังจากที่ได้ทำการกำหนดความแตกต่างของคำกริยาการริตที่เกิดในประโยคซับซ้อนทั้งสาม

แบบทดสอบข้อที่ ๑

จงเติมคำในช่องว่างด้วยคำกริยาต่อไปนี้ ก)ทำ ข)ทำให้ ค) ให้ ถ้าเติมได้ ๒ คำ ให้เติม ๒ คำลงในช่องว่าง

๑. สันติ _____ ฉันตกใจ
๒. ฉัน _____ ไต้ะล้ม
๓. แม่ _____ พ่อตีฉัน
๔. ฉัน _____ นาฬิกาเสีย
๕. เขา _____ ฉันง่วงนอน
๖. ด็ก _____ จุกโป่งแตก
๗. ฉัน _____ น้องหล่ม
๘. ปรีดา _____ ฉันปวดหัว
๙. สันติ _____ ตะเกียงแตก
๑๐. นายจ้าง _____ คนงานลาออก
๑๑. ฉัน _____ น้องกินข้าว
๑๒. ครู _____ ไม่บรรทัดหัก

แบบทดสอบนี้ใช้ทดสอบว่าคำกริยาในประโยคชั้นของคำกริยาการริต "ทำ" "ให้" และ "ทำให้" เป็นคำกริยาชนิดใด จึงทำให้เลือก "ทำ" หรือ "ให้" หรือ "ทำให้" จาก

การออกแบบสอบถาม ๔๐ ชุด ทำให้สามารถสรุปได้ว่า คำกริยาในประโยคซ้อนของคำกริยา
การิต "ทำ" จะเป็นคำกริยาแสดงขบวนการ เช่น ในข้อ ๒, ๔, ๖, ๗, ๘, ๑๒ ซึ่งคำ
กริยาในประโยคซ้อนของคำกริยาการิต "ทำให้" ก็แสดงขบวนการ, การกระทำ และ
ขบวนการ-การกระทำ ดังนั้นในบางข้อจึงใช้ได้ทั้งคำกริยา "ทำ" และ "ทำให้" ถ้าคำกริยา
ในประโยคซ้อนเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการเหมือนกัน เช่น

ฉันทำโต๊ะล้ม

ฉันทำให้โต๊ะล้ม

คำกริยา "ล้ม" ในประโยคซ้อนเป็นคำกริยาที่แสดงขบวนการ ดังนั้นจึงใช้ได้กับ
ทั้ง "ทำ" และ "ทำให้" แต่ความหมายของทั้งสองประโยคจะต่างกัน คือ ในประโยคที่ใช้
คำกริยา "ทำ" จะมีความหมายว่ามีการสัมผัสกับของนั้น เนื่องจากกรกของประธานเป็น
ผู้กระทำ แต่ในประโยคที่ใช้ "ทำให้" จะไม่มีการสัมผัสกับกรรมโดยตรง

ส่วนคำกริยาในประโยคซ้อนของคำกริยาการิต "ทำให้" นอกจากจะเป็นคำกริยา
ที่แสดงขบวนการแล้ว ยังเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำ และ ขบวนการ-การกระทำ ได้ เช่น
เดียวกับคำกริยาในประโยคซ้อนของคำกริยาการิต "ให้"

แบบทดสอบข้อที่ ๒

จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือ × หน้าประโยคตามความเหมาะสม

๑. ฉันทำเก้าอี้หัก
๒. แม่ทำให้หน้าแกงหก
๓. พี่ทำนองล้ม
๔. เขาทำให้แม่เสียใจ
๕. ฉันทำให้พี่ร้องไห้
๖. มานพทำให้ตะเกียบหัก
๗. เขาทำฉันง่วงนอน
๘. เขาทำให้โต๊ะล้ม

๙. ฉันทาข้าวใหม่
๑๐. เขาทำฉันพอใจ
๑๑. ปัญหาทำให้ฉันหกล้ม
๑๒. ฉันทาเล็บหัก

แบบทดสอบข้อนี้ก็เช่นเดียวกับข้อแรก คือ ใช้ทดสอบคุณลักษณะของคำกริยาในประโยค
 ซ้อน จะเห็นได้ว่า ข้อ ๑, ๔, ๘, และ ๑๒ เป็นข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้เป็นข้อที่ถูก ซึ่งตรงกับ
 ข้อสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับข้อ ๗, ๑๐ ซึ่งเป็นข้อที่ผิด ส่วนที่เหลือคือ ข้อ ๒, ๓,
 ๕, ๖, ๘, ๑๑ มีทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ถูกและผิด เนื่องจากคำกริยาในประโยคซ้อนของ
 "ทำ" และ "ทำให้" แสดงขบวนการเหมือนกันจึงใช้แทนกันได้

แบบทดสอบข้อที่ ๓

จงอ่านประโยคต่อไปนี้ว่าท่านพูดหรือไม่ในเหตุการณ์ปกติ ถ้าพูดให้เขียน ✓ ลงในช่องว่าง
 หน้าประโยค

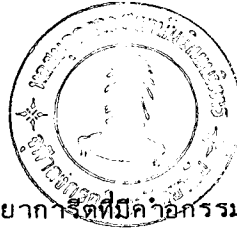
๑. สันติทำฉันตกใจ
๒. ความกลัวทำให้เขาเป็นบ้า
๓. แมวทำโต๊ะล้ม
๔. ศักดิ์ทำจานแตก
๕. ปิยะให้เขาทำงาน
๖. ความเจ็บปวดทำให้ฉันหัวเราะ
๗. เขาทำให้ฉันหกล้ม
๘. ความใจเย็นของเขาทำแม่โมโห
๙. ดินสอให้เขาเขียนหนังสือ
๑๐. พี่ทำน้องหกล้ม
๑๑. กระจกทำไม้บรรทัดหัก
๑๒. อาหารไทยทำให้เขาคิดถึงบ้าน

แบบทดสอบข้อนี้ใช้ทดสอบคุณธรรมลักษณะของประธานของประโยคที่มีคำกริยาการิต "ทำ" "ให้" และ "ทำให้" ประธานของคำกริยาการิต "ทำ" ไม่ใช่นามธรรม เป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นคนหรือไม่ใช่ก็ได้ ดังนั้น ข้อ ๑, ๓, ๔, ๑๐ จึงถูกต้อง ส่วนข้อ ๒ นั้นเป็นข้อที่ผิด เนื่องจากว่า "ความกลัว" เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตก็จริง แต่เป็นนามธรรม ดังนั้น ข้อนี้จึงผิด ประธานของคำกริยาการิต "ให้" ต้องเป็นคนเท่านั้น จะเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คน เป็นสิ่งไม่มีชีวิต หรือเป็นนามธรรมไม่ได้ ดังนั้น ข้อ ๕ จึงเป็นข้อที่ถูกต้อง ส่วนข้อ ๖ และ ๙ นั้นผิด เนื่องจาก "ความเจ็บ" เป็นนามธรรม และ "ดินสอ" เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ส่วนประธานของคำกริยาการิต "ทำให้" เป็นได้ทั้ง นามธรรม ไม่ใช่นามธรรม สิ่งมีชีวิตที่เป็นคนหรือไม่ก็ได้ และเป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ดังนั้น ข้อ ๗ และ ๑๒ จึงถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย คำสกรมกริยาการกริยาคำกริยาคำกริยาพ้องรูป

พ้องเสียงกัน มีอยู่ ๔๒ คำ และเมื่อ แบ่งตามประเภทของประโยคที่เกิดตามหลักไวยากรณ์แล้ว
จะได้เป็นดังนี้ คือ

คำสกรมกริยาการกริยา ในประโยคบรรยายกลุ่ม ข	กริยา	กลาง	รับ
๑. กระจาย	เขากระจายข้าว	นุ่นกระจายไปทั่วห้อง	ข้าวนี้กระจายเร็ว
๒. กลิ้ง	เขากลิ้งล้อรถ	ล้อรถกลิ้งเร็ว	ล้อนี้กลิ้งไม่ได้
๓. กาง	เขากางร่ม	ร่มกางอยู่	ร่มกางแล้ว
๔. กะเทาะ	เขากะเทาะสีรถ	สีรถกะเทาะ	สีรถนี้กะเทาะยาก
๕. แกว่ง	เขาแกว่งดาบ	ลูกตุ้มแกว่งอยู่	ดาบนี้แกว่งยาก
๖. คลาย	เขากลายเกลียวเชือก	เกลียวเชือกค่อย ๆ คลาย	เกลียวเชือกคลายออก
๗. เคลื่อน	แม่ทัพเคลื่อนทัพ	ทัพเคลื่อนช้า ๆ	ทัพเคลื่อนไปลำบาก
๘. ควบ	เขาควบม้า	ม้ากำลังควบ	ม้าตัวนี้ควบลำบาก
๙. โคน	เขาโคนต้นไม้	ต้นไม้กำลังโคน	ต้นไม้โคนลำบาก
๑๐. งอ	เขางอลวด	ลวดงอ	ลวดนี้งอลำบาก
๑๑. จม	เขาจมเรือ	เรือกำลังจม	เรือจมแล้ว
๑๒. จอด	เขาจอดรถ	รถจอดอยู่	รถจอดสนิท
๑๓. เชื่อม	เขาเชื่อมเหล็ก	เหล็ก เชื่อมกันแล้ว	เหล็ก เชื่อมกันไม่ได้
๑๔. ดับ	เขาดับไฟ	ไฟดับลง	ไฟดับแล้ว
๑๕. ตั้ง	เขาตั้งโต๊ะ	โต๊ะตั้งในห้อง	ตุ๊กตาตั้งลำบาก
๑๖. ถอย	เขาถอยรถ	รถกำลังถอย	รถนี้ถอยลำบาก
๑๗. หลาย	เขาหลายภูเขา	ภูเขาหลายลงมา	ภูเขาหลายยาก
๑๘. ปั่น	เขาปั่นปลา	ปลาปั่น เป็นผง	ปลาปั่นละเอียด

คำสรรพนามกริยาทวาริต ในประโยคบรรยายกลุ่ม ข	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
๑๙. ปิด	เขาปิดประตู	ประตูปิดเอง	ประตูนี้ปิดลำบาก
๒๐. เปิด	เขาเปิดประตู	ประตูเปิดลำบาก	กุญแจนี้ เปิดประตูไม่ได้
๒๑. เปลี่ยนแปลง	เขา เปลี่ยนแปลงโครงการนี้	อากาศกำลังเปลี่ยนแปลง	โครงการนี้ เปลี่ยนแปลง
๒๒. พลิ้ว	เขาพลิ้วหนังสือ	เต๋ากำลังพลิ้ว (ตัว)	คืนนี้พลิ้วลำบาก
๒๓. พัง	เขาพังประตู	ประตูพังลงมา	ประตูพัง
๒๔. ยึด	เขายึดยางยึด	ยางนี้ยึดแล้ว	ยางนี้ยึดไม่ได้
๒๕. แยก	เขาแยกคู้ต้อสู้ออก	แผ่นดินแยก	คู้ต้อสู้ออกแยกออก
๒๖. โยก	เขาโยกเก้าอี้	เก้าอี้โยกอยู่	เก้าอี้โยกไม่ได้
๒๗. ระเบิด	เขาระเบิดหิน	ภูเขาไฟระเบิด	ภูเขาไฟระเบิดแล้ว
๒๘. ล้ม	เขาล้มเรือ	เรือล้ม	เรือล้มแล้ว
๒๙. ล้ม	เขาล้มคู้ต้อสู้ออก	คู้ต้อสู้ออกล้มแล้ว	คู้ต้อสู้ออกล้ม
๓๐. ลอย	เขาลอยเรือ	เรือลอยน้ำไป	เรือลอยไปไม่ได้
๓๑. ละลาย	เขาละลายน้ำแข็ง	น้ำแข็งละลาย	น้ำแข็งละลายเร็ว
๓๒. เลื่อน	เขาเลื่อนรถ	รถเลื่อนไปข้างหน้า	รถเลื่อนลำบาก
๓๓. แล่น	เขาแล่นเรือ	เรือกำลังแล่น	เรือแล่นไม่ได้
๓๔. สั่น	เขาสั่นกระตัง	กระตังกำลังสั่น	กระตังสั่นลำบาก
๓๕. หงาย	เขาหงายจาน	จานหงายอยู่	จานถูกหงายอยู่
๓๖. หมุน	เขาหมุนลูกโลก	โลกหมุนไป	ลูกโลกหมุนลำบาก
๓๗. หยุด	เขาหยุดรถ	รถหยุดทันที	รถหยุดแล้ว
๓๘. หรี	เขาหรีไฟ	ไฟค่อย ๆ หรี	ไฟหรีลงแล้ว
๓๙. หัก	เขาหักกิ่งไม้	กิ่งไม้หัก	กิ่งไม้หักง่าย
๔๐. หุบ	เขาหุบร่ม	คอกไม้หุบตอนกลางคืน	ร่มนี้หุบง่าย
๔๑. โหม้	ไฟโหม้บ้าน	บ้านโหม้แล้ว	บ้านถูกไฟโหม้
๔๒. อุ่น	เขาอุ่นนม	นมกำลังอุ่น ๆ	นมนี้อุ่นแล้ว

คำสกรรมกริยาการีตประเภทที่ ๒ คือ คำสกรรมกริยาการีตที่ไม่มีคำอกรรมกริยา
 พ้องรูปพ้องเสียงจากการเก็บข้อมูล มีอยู่ ๕๓ คำ ซึ่งแบ่งตามฮัลลิตีย์เป็นคำกริยาที่เกิดใน
 ประโยคก่อนผลประ เภทประโยคก่อนกริยาและประโยครับ เท่านั้น

คำสกรรมกริยาการีต ในประโยคก่อนผลกลุ่ม ก	ก่อนกริยา	กลาง	รับ
๑. กระชาก	เขากระชากผ้าห่ม	-	ผ้าห่มถูกกระชากขาด
๒. กรีด	เขากรีดใบตอง	-	ใบตองกรีดขาดง่าย
๓. กลบ	เขากลบหลุม	-	หลุมนี้กลบเรียบร้อย
๔. กลั่น	เขากลั่นน้ำ	-	น้ำนี้กลั่นสะอาด
๕. ก่อ	เขาก่อกำแพง	-	กำแพงก่อก่อเสร็จแล้ว
๕. ขวิด	ควายขวิดเขา	-	เขาถูกควายขวิด
๖. ข่า	เขาข่าเธอ	-	เธอถูกข่าตาย
๗. คลอก	ไฟคลอกเด็ก	-	เด็กถูกไฟคลอกตาย
๘. จัด	เขาจัดประตู	-	ประตูบ้านถูกจัดพัง
๙. จัด	เขาจัดหนังสือ	-	หนังสือถูกจัดเรียบร้อย
๑๐. จิก	นกจิกมะม่วง	-	มะม่วงถูกจิกเป็นรู ๆ
๑๑. จิ้ม	เขาจิ้มขนม	-	ขนมนี้ถูกจิ้มจนเละ
๑๒. เจียรระไน	เขาเจียรระไนเพชร	-	เพชรถูกเจียรระไน
๑๓. เจียว	เขาเจียวกระเทียม	-	กระเทียมถูกเจียวไหม้
๑๔. ฉล	เขาฉลลายผ้า	-	ผ้านี้ฉลไม่ได้
๑๕. ฉีก	เขาฉีกกระดาษ	-	กระดาษนี้ฉีกแล้ว
๑๖. ฉေး	เขาฉေးฝรัง	-	ฝรังนี้ฉေးง่าย
๑๗. ฉือน	เขาฉือนเนื้อหมู	-	เนื้อหมูฉือนลำบาก
๑๘. ข่าแหละ	เขาข่าแหละเนื้อ	-	เนื้อนี้ข่าแหละแล้ว

คำสกรมกริยาการิต ในประโยคก่อกผลกลุ่ม ก	ก่อกริยา	กลาง	รับ
๑๙. เชือด	เขาเชือดไก่	-	ไก่ถูกเชือดตาย
๒๐. เขาะ	น้ำเขาะตลิ่ง	-	ตลิ่งถูกน้ำเขาะพัง
๒๑. ดอง	เขาดองมะม่วง	-	มะม่วงนี้ดองจน และ
๒๒. ทูด	ไฟทูดเขา	-	เขาถูกไฟทูดตาย
๒๓. ต้ม	เขาต้มน้ำ	-	น้ำนี้ต้มเดือดแล้ว
๒๔. ตอก	เขาตอกตะปู	-	ตะปูตัวนี้ตอกหักครึ่ง
๒๕. ตอน	เขาตอนหมา	-	หมานี้ตอนแล้ว
๒๖. ตัด	เขาตัดผม	-	ผมเขาตัดสั้น
๒๗. ต่ำ	เขาต่ำพริก	-	พริกนี้ต่ำละเอียด
๒๘. ถอน	หมอลถอนฟันเขา	-	ฟันเขาถูกถอน ๔ ซี่
๒๙. หับ	เขาหับหมา	-	หมาถูกรถหับแบน
๓๐. ทา	เขาทาสีบ้าน	-	สีนี้หาง่าย
๓๑. ทำลาย	เขาทำลายแผน	-	แผนเขาถูกทำลาย
๓๒. ทูบ	เขาตูบเนื้อ	-	เนื้อถูกตูบแบน
๓๓. แทง	เขาแทงเรือ	-	เรือถูกมัดแทงตาย
๓๔. ทอ	เขาทอผ้า	-	ผ้าทอด้วยด้าย
๓๕. บด	เขาบดเนื้อ	-	เนื้อนี้บดละเอียด
๓๖. บ่ม	เขาบ่มมะม่วง	-	มะม่วงนี้บ่มสุกแล้ว
๓๗. บาด	มีดบาดมือฉัน	-	มือฉันถูกมีดบาด
๓๘. ปรับปรุง	เขาปรับปรุงระบบงาน	-	ระบบงานที่ปรับปรุงใหม่
๓๙. ปลด	เขาปลดกระตุ้ม	-	กระตุ้มถูกปลดหมด
๔๐. บึง	เขาบึงปลา	-	ปลาที่ถูกบึงใหม่

คำสรรพนามกริยากริยา ในประโยคก่อนผลกลุ่ม ก	ก่อกิริยา	กลาง	รับ
๔๑. ปะ	เขาปะเลื้อ	-	เลื้อตัวนี้ปะ
๔๒. ปา	เขาปาหิน	-	หินถูกปาแตก
๔๓. ผลิต	โรงงานนี้ผลิตแป้ง	-	แป้งนี้ผลิตจากข้าว
๔๔. เผา	เขาเผากระดาษ	-	กระดาษถูกเผาเป็นเถ้า
๔๕. ยิง	เขายิงนก	-	นกถูกยิงตาย
๔๖. รีด	เขารีดผ้า	-	ผ้ารีดเรียบ
๔๗. ลบ	เขาลบข้อความนั้น	-	ข้อความถูกลบหมด
๔๘. ล้าง	เขาล้างจาน	-	จานนี้ล้างเกลี้ยง
๔๙. สลัก	เขาสลักผลไม้	-	ผลไม้สลักลายสวย
๕๐. สับ	เขาสับเนื้อ	-	เนื้อนี้สับละเอียด
๕๑. สาน	เขาสานเสื่อ	-	เสื่อนี้สานด้วยกก
๕๒. หั่น	เขาหั่นผัก	-	ผักนี้หั่นละเอียด
๕๓. เหลา	เขาเหลาดินสอ	-	ดินสอนี้เหลาแหลม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาววิภา วงศ์สันติวิช เกิดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ กรุงเทพมหานคร สำเร็จ
การศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ ๑) เมื่อ
ปีการศึกษา ๒๕๒๐ และเข้าศึกษาต่อในภาควิชาภาษาศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปีการศึกษา ๒๕๒๑ ปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย